

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośzeniem i w agencjach	2,65 „
Na pocztę, już z odnośzeniem	2,89 „
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 „
Na pocztę, już z odnośzeniem	8,67 „
Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrócenia części kwoty abonamentowej.	

OGŁOSZENIA:

na 4 s ronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłumaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. - Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — się nie gwarantuje. — — —
Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Poniedziałek: Kazimierza kr. w.
Wtorek: Adrjana i Euzebjusza mm.

CHOJNICE, wtorek dnia 5. marca 1929 r.

Słońca wschód 6.43 zachód 17.42
Księżycy wschód 3.1 zach. 10.7

Głos zachowawcy

Z pośród poglądów wypowiedzianych o projekcie konstytucji BB. na szczególną uwagę zasługują obszernie wywody p. Hieronima Tarnowskiego, ogłoszone w dzienniku „Polska 16-go i 17-go zm. Hieronim hr. Tarnowski syn śp. Stanisława znakomitego profesora i obywatela, odznaczał się stale spokojnym ale stanowczym pojmowaniem zachowawczości, które sprawiło, że nie mógł pozostać w gronie zachowawców krakowskich nowszej szkoły ze względu na ich oportunistyczny, społeczny i religijny. Także obecne jego wystąpienie jest spokojne, rzeczowe i wynikające ze zdrowego pojmowania zachowawczości.

Przedstawiający dokładnie główne cechy projektu (dyktatorska władza Prezydenta, brak wzmocnienia stanowiska Senatu, pozostawienie złej ordynacji wyborczej do Sejmu, wciągnięcie wojska do głosowania, plebiscytowy wybór Prezydenta) pisze Hieronim hr. Tarnowski.

„Projektowi temu brak jednolitej konstrukcji organizacyjnej. Wzmacnia on bowiem z jednej strony władzę państwową, z drugiej zaś nietylko pozostawia wolną rękę, lecz nawet wzmacnia to, co z natury rzeczy jest przeciwieństwem wszelkiej władzy wszelkiego ładu w życiu państwowym: demagogię i wywrotową agitację. Ów ład przecież ma być podstawą władzy. Ona ma w ładzie życiem państwa kierować; ten więc, co dba o wzmocnienie władzy, powinien przedewszystkiem starać się stworzyć w społeczeństwie niezbytne warunki dla tego ładu, jako dla podstawy wszelkiej władzy. Projekt BB. zaś tego zadania nie spełnia wcale, a przeto postępuje jak ten, co by chciał budowę domu zacząć od dachu, nie od fundamentów.

Zbyt wiele ucierpiała Polska od tych, co idąc po drodze bezwzględnej idei Oświeconego Absolutyzmu w siebie wcielali, by naród polski mógł być przychylnym takiej koncepcji.

Projekt BB. wprowadza dyktaturę, żeby się tak wyrazić, zakonspirowaną poza parawanem po zornego, ale bardzo szerokiego parlamentarizmu i z nastrojem wyborców. Nie można zaś przypuścić, że Prezydentem będzie zawsze jednostka wybitna i popularna, bardzo łatwo zdarzyć się może że Prezydent napotka w łonie społeczeństwa na poważną opozycję. Jak będzie wtedy postępować ta silna władza państwowa? Utrzymać swoje stanowisko siłą? To jest więcej niż wątpliwe. Pozostanie więc droga druga: przez ludzi sobie oddanych schlebiać niebezpiecznym społecznie instyngtom wyborców, uprawiać demagogię, by w ten sposób jaknajwięcej swoich ludzi wprowadzić do Izby parlamentarnych i rzucić po dyktatorsku a zarazem „za zgodą wybrańca narodu“. Ale takie postępowanie to jest weksel, który prędzej czy później musi być zapłacony, taka metoda musi pociągnąć za sobą coraz większe radykalizowanie się życia społecznego. To też projekt BB. przez to że jest w nim antynomja: z jednej strony silna władza, z drugiej wszelkie możliwości dla demagogii, przez to projekt ten zawiera w sobie niebezpieczeństwo, że ta silna władza zamiast, demagogii zapobiedz, będzie musiała ją uprawiać, że to co miało być lekarstwem na chore stosunki w społeczeństwie, będzie rozsądnikiem choroby.

Utinam falsus vates sim, ale uprasza się, że ten projekt, który z postulatów zachowawczych, prócz podniesienia granicy wieku wyborczego, nie uwzględnił nic, a wprowadza do naszej Konstytucji tyle i tak jaskrawych przeciwieństw do najelementarniejszych zasad konserwatywnych, że projekt ten wyda w życiu państwowym owoce idące w daleko większym stopniu po linii socjalizmu, niż po linii konserwatystów z B. B. W. R.

Zajmujące jest zestawienie wywodów Hieronima hr. Tarnowskiego z licznymi obecnie ogłasza-

Co spowodować mogą Niemcy przez opublikowanie rewelacji o tajnym układzie wojennym belgijsko-francuskim. — Podburzające ulotki holenderskie nawołują do wojny z Belgją

Bruksela, 3. 3. (radjo.) Donoszą z Amsterdamu, że w mieście tem oraz w Hadze sprzedają podlegający świsstek ulotny pt. „Wojna z Belgją“. Świsstek ten znajduje tak chętnych nabywców w Holandji, że policja holenderska wreszcie wzięła jego sprzedaż z powodu podburzającej treści.

Dziennik „Allgemeen Handelsblad“ w Amsterdamie ogłasza, iż rzekome dokumenty o tajnym układzie francusko belgijskim przyniesiono najpierw temu właśnie dziennikowi, ale redakcja

zażądała bliższych informacji o ich prawdziwości. Dziennik z Utrechtu postawił tesame wymaganie tym, którzy proponowali ogłoszenie dokumentu i rzekomo udzielono mu faktycznych dowodów w postaci samego dokumentu.

Redaktor tego dziennika, dr. Ritter, twierdzi jakoby posiadał nietylko notę dotyczącą interpellacji w sprawie układu, ale też i sam układ. (?) z czegooby wynikało, że rząd belgijski układu, tego nie ma, gdyż chodzi tu nawet nie o jego kopję, ale o oryginał.

Na Pomorzu się coś zepsuło Gdzie tkwią tego przyczyny

W „Kurjerze Warszawskim“ nr. 53 gen. Michaelis omawia sprawozdanie kierownika ekspedycji propagandowej wysłanej przez Zarząd Główny L. O. P. P. na Pomorzu celem rozszerzenia podstawowych wiadomości o nowoczesnej obronie powietrznej i gazowej. Gen. Michaelis pisze co następuje:

„Ekspedycja ta objechała z dobrymi rezultatami województwa: lwowskie, kieleckie, lubelskie, nowogrodzkie, łódzkie. Ostatnim etapem było Pomorze i tu „ekspedycja napotkała w kilku miejscowościach zdecydowaną i prawdopodobnie zorganizowaną akcję sabotażową ze strony Niemców“ (słowa raportu kierownika). Zmusiło to zarząd do uznania dalszej pracy zabezpieczeniową i odwołania ekspedycji. Przytaczam kilka szczegółów ra portu.

Podczas przejazdów ludzie, zapytywani w języku polskim, nie dawali odpowiedzi lub wskazywali drogę wprost w przeciwnym kierunku. Na postojach przecinano ostremi narzędziami opony kół, chłopca, pracującego przy samochodzie, obrzucano kilkakrotnie węglem, kamieniami, błotem. Podczas odczytów hałasowano i przeszkadzano do tego stopnia, że po kilkanaście minut nie można było zacząć przemówienia. W Pelplinie po odczycie, gdy uczestnicy siedzieli przy kolacji, uczujące obok towarzystwo zaczęło docinać w języku niemieckim, szukając zaczepki. Za zęgnął zajście dopiero gospodarz restauracji, na pastnicy wyszli. Wtedy dopiero podszedł do p. Rogozińskiego rektor szkoły miejscowej p. Piątek i prosił, aby z tego użytku nie robić i nie wynieść przypadkowo złych wrażeń z pobytu na ziemi pomorskiej.

Tyle o Niemcach. Poważne zarzuty ciążyą również na miejscowych władzach samorządowych. Okazywały one przeważnie dużą obojętność i nie kiedy wprost niechęć (Nowe, Kartuzy, Puck.)

Takie nastroje stwierdziła ekspedycja na Pomorzu, które w akcji obrony państwa posiada olbrzymie znaczenie. Ono łączy nas z Bałtykiem,

nemi zaleceniami projektu BB. przez niby - zachowawców z pod znaków BB., bo tam aż trudno się rozeznac w krętych rozumowaniach, a tu wszystko jest proste, jasne istotnie zgodne z tem, co w całym świecie uważa się za zdrową i rozsądną zachowawczość.

Jest to jeszcze jeden więcej głos poważny w sprawie tak ważnej dla narodu, jaką jest naprawa Konstytucji.

Naprawa dokonana być musi lecz w takim zakresie, który gwarantował będzie swobodę parlamentarną narodu, uwzględniała jego wolę a przedewszystkiem gwarantowała swobodne wypowiedzenie się w kwestjach zasadniczych życia narodowego.

ono dzieli w razie wojny front natarcia przeciwnieckiego na dwa odcinki. Obrona Pomorza jest możliwa tylko przy pomocy energicznego manewru a ten zależy jest w dużym stopniu od sprawności środków komunikacyjnych. Zniszczenie mostów, uszkodzenie torów, wykołowanie pociągów może zahamować całą akcję, a dokonać tego łatwo, jeśli poważny odłam ludności jest owrogo usposobiony do państwa.

Ze tak jest na Pomorzu, należy przypuszczać a z tym faktem powinniśmy się liczyć tem bardziej, że ludność niemiecka jest dobrze zorganizowana i jak widać z podanego powyżej opisu smutnych przeżyć ekspedycji wywiera demoralizujący wpływ na niektórych Polaków.

Przebieg wypadków powyżej opisanych był podany przez władze LOPP. do wiadomości p. ministra spraw wewnętrznych i wojewody pomorskiego w swoim czasie.

Tyle pisze gen. Michaelis. — Dawniej Niemcy zachowywali się wobec państwa polskiego lojalnie. Dlaczego teraz inaczej postępują?

Coś się na Pomorzu popsło, mimo naprawy Rzeczypospolitej...

Nacjonaliści meksykańscy ograniczyć pragną system morderstw

na wielką skalę stosowanych przez prezydentów Berlin, 3. 3. (radjo.) Założyciel kubańskiej partji nacjonalistycznej ogłosił deklarację w Nowym Jorku w której zaprzecza, jakoby celem wykrytego ostatnio na Kubie spisku było dokonanie zamachu na życie prezydenta Machado.

Według tej deklaracji nacjonaliści pragną jedynie ograniczyć stosowany przez prezydenta „system morderstw na szeroką skalę“.

Włochy zasypał śnieg

Dwie katastrofy kolejowe

Wiedeń, 3. 3. (radjo.) Według wiadomości na deszcz z Rzymu, w ciągu dnia wczorajszego padał ogromny śnieg, który przysypał ziemię przeszło metrową grubością. Ruch kolejowy bardzo ucierpiał. Około Wenecji wydarzyły się dwie katastrofy kolejowe, które jednak nie przyniosły większych strat.

Wybory prezydenta w Ameryce

kosztowały 18 milj. dolarów

Berlin, 3. 3. (radjo.) Według ostatecznych obliczeń poczynionych przez frakcje polityczne Ameryki, wybory listopadowe w Ameryce kosztowały 18 milionów dolarów. Partja republikańska wydała około 11 milionów reszta zaś przypada na frakcję demokratyczną. Jest to rekordowa suma, jaką dotychczas wyrzucił którykolwiek kraj na wybory.

Sytuacja na kolejach

W dyrekcji warszawskiej, katowickiej i krakowskiej, sytuacja normalna. Koleje czeskie wstrzymały ponownie przyjmowanie transportów węglowych do Czechosłowacji i Austrii, aż do odwołania, z powodu bardzo ciężkiej sytuacji na kolejach czeskich. Skutkiem tego w dyrekcji krakowskiej, warszawskiej i katowickiej stoi na linjach przeszło 2.500 wagonów, naładowanych węglem. Cierpi na tem przewóz węgla w całym kraju z powodu zajęcia tak znacznej ilości węglarek i zatarasowania torów. W dyrekcji gdańskiej w północnym okręgu opady śnieżne. Dnia 1-go marca br. uruchomiono dwie ostatnie linie, zasypane śniegiem. W dyrekcji stanisławowskiej z powodu bardzo silnych mrozów, sytuacja ruchowa o tyle utrudniona, że wszystkie pociągi doznają znacznych opóźnień. Pociągi, które ugrzęzły w zaspach nych opóźnień. Pociągi, które ugrzęzły w zaspach Mimo bardzo ciężkiej sytuacji, przerw w ruchu niema. W dyrekcji poznańskiej mrozy stosunkowo słabe, ruch normalny. W dyrekcji wileńskiej bardzo silne mrozy, ruch i praca przetokowa bardzo utrudniona, głównie z powodu zamarzania zwrotnic. W dyrekcji lwowskiej silne mrozy. Zamknięte są jeszcze dwie linie: Nowy Łupków — Cisna i Stebnik — Truskawiec, zasypane przed dwoma tygodniami. Opóźnienia pociągów skutkiem mrozów i zanieczyszczenia torów dochodzą do 300 minut. W dyrekcji radomskiej, mimo silnych mrozów, ruch odbywa się prawie normalnie. Powrotna fala silnych mrozów utrudnia w dużym stopniu w całej Polsce komunikację kolejową i ogrzewanie pociągów.

Trocki ostro występuje

przeciwko udzielaniu pożyczek rządowi sowieckiemu.

Berlin, 3. 3. (radjo.) W prasie komunistycznej francuskiej ukazały się artykuły Trockiego, który w bardzo ostrej formie wypowiada się przeciwko rządowi Stalina i przeciwko rujnującej Rosję gospodarce Kominternu. Trocki niejako ostrzega sfery zagraniczne przed udzielaniem większych pożyczek rządowi sowieckiemu, przypominając, że rząd sowiecki dawno już oświadczył się publicznie co do spłat jakichkolwiek zobowiązań między narodowych. Udzielenie pożyczki rządowi sowieckiemu, Trocki nazywa zaprzepaszczeniem kapitałów.

Zaprzeczenia niemieckie o rzucaniu bomb z bakcylami

Berlin, 3. 3. (radjo.) „Times” ogłasza list ambasadora niemieckiego w Londynie Sthamera, za wierający zaprzeczenie twierdzenia, które wygłosił przewodniczący królewskiej akademii chirurgicznej, sir Berkley Moynihan, że Niemcy podczas wojny rzucali na piątą armję sprzymierzonych bomby zawierające bakcyle zarazy.

Ambasador Sthamer w liście swoim powołał się na szefa oddziału lekarskiego lotnictwa niemieckiego podczas wojny i na inne wybitne osobistości, które odgrywały rolę w lotnictwie a które oświadczyły, że niemieckie siły lotnicze nie rzucaly nigdy bomb napełnionych bakcylami.

Klęska głodu w Chinach

20 milionów ludzi nie ma co jeść. — Ludzie umierają na ulicach. — Handel kobietami i dziećmi. — Dobroczynna działalność misyj katolickich

Chiny nie bez słuszności mogą być nazwane klasycznym krajem głodu. — Stare kroniki Szantungu, jednej z prowincji, nawiedzonych obecnie tem nieszczęściem, mówią, że w ciągu tysiąca lat od r. 620 do 1643, rok głodowy wskutek suszy, przypadał co 16 lat, a wskutek wylewów — co 8 lat. Ta sama prowincja Szantung doznała straszliwego głodu wskutek suszy w 1920 i 1921. Straty, poniesione z powodu wylewu w r. 1924, wyniosły 100 milionów funtów, a wylew pociągnął za sobą nową klęskę głodu. W r. 1925 nowy wylew zniszczył tysiąc wsi, szereg wśród ich mieszkańców nieopisaną nędzę. W r. 1928 mrozy wiosenne zniszczyły plantacje, następnie przyszedł wylew, a potem spadały ulewne deszcze które zalały pola, wreszcie najciężej szarańcza dokonała dzieła zniszczenia tych nieszczęśliwych okolic.

Do wszystkich tych spustoszeń należy dodać jeszcze nieobliczalne wprost szkody, spowodowane przez wojnę domową i przez przejścia oddziałów bandyckich.

W tej części Chin, która dotknięta została obecnie klęską strasznego głodu, mieszka przeszło pół miliona katolików. Ogólną liczbę ofiar braku środków żywności na tem terytorjum rachują do 20 milionów. Terytorjum to, leżące w pobliżu rzeki Żółtej, składa się z części dziewięciu różnych prowincji. Klęska nie wszędzie występuje z jednakową ostrością. Najbardziej sroży się w okręgu, zawierającym 12 dystryktów prowincji Honan, na północ od rzeki Żółtej, gdzie pracują księża z Misji Cudzoziemskich Medjolanu. W Saratsi, w prowincji Shansi liczba zmarłych jest tak wielka, że grzebanie ich stało się rzeczą niemo-

Dziesiątkom wsi pod Warszawą

grozi niemal nieunikniona klęska powodzi

Ludność niziny łomiankowskiej wywozi już swój dobytek

W woj. Warszawskim najbardziej bodaj są zagrożone powodzią przylegająca do Wisły tereny powiatu warszawskiego, zwłaszcza że brzegi rzeki w nizinach moczyłowskiej, radwankowsko-karczewskiej i miedzeszyńskiej ona z na terenie m. Warszawy i gmin Brudno, Jabłonowo, Góry i Czastków są tylko częściowo obwałowane. Wszystkie te tereny zostaną zalane, gdy poziom wody przewyższy wysokość wałów lub w razie przerwania wałów. Może to nastąpić przy stanie wody powyżej 5 mtr. lub w razie utworzenia się zatoru na Wiśle poniżej tych miejscowości.

Oprócz tego pod wsią Augustówka do Wisły wpada rzeka Wilanówka, która stwarza dla wód wiślanych otwór.

Przez ten otwór wdzierają się wody i zalewa całą nizinę nadwiślańską o obszarze wynoszący 8.290 morgów łąk i pól na którym znajduje się 27 wiosek 1 dwór i fabryka Mirkowska oraz mieszka około 10 tysięcy ludności.

Nizina radwankowsko-karczewska, aczkolwiek posiada wały ochronne, nie jest wolna od niebezpieczeństwa. Wały w okolicach Ostrówka pow. garwolińskiego, nie są dość mocne i przy stanie wody 5 m. może ona wedrzeć się na wsi gminy Karczew i zalać 10 wiosek, osadę Karczew i 2 folwarki, obejmujących łącznie 4.500 morgów i przeszło 240 domów liczących około 3000 mieszkańców.

Najgorzej jednak przedstawia się sytuacja poniżej m. Warszawy, począwszy od Bielana na terenie gminy Młociny. Tu właśnie w roku 1924 powódź zniszczyła wał ochronny na przestrzeni 7

klm. — 3 km. wału zdołano odbudować przy wydatnej pomocy Rządu, jedna większa część niziny Łomiankowskiej, w której leżą wsie: Łomianki, Łomianki Dolne, Kiełpin, Kiełpin Poduchowny, Kępa Kiełpińska, Dziekanów Kolonia, Dziekanów Polski i Dziekanów Niemiecki o łącznym obszarze 2.280 morgów pól i łąk (około 180 domów i 5 tysięcy mieszkańców) nie jest zabezpieczona.

Nizina Łomiankowska musi być ewakuowana już przy stanie wody 4.30 m. Ludność tej niziny czyni już obecnie przygotowania do ucieczki przed spodziewaną katastrofą powodzi Zamożniejsi wywożą zapasy zboża i ziemniaków oraz dobytek do krewnych i znajomych, zamieszkałych w miejscach bezpiecznych.

Dalsze odcinki w dół Wisły są tylko częściowo obwałowane w okolicach niżej położonych. Gminom Czastków i Jabłonna grozi zalew w razie utworzenia się zatoru pod Rajszewem, lub niżej.

Obawy żywi też Nowy Dwór, który może być zalany przez wody Wisły, cofające się ujściem Bugu — Narwi. Rzeka ta ma brzegi zupełnie płaskie i przy stanie nawet poniżej 4.30 m. wody wpadają do miasta, zalewając nisko położone grunty gminy Góry.

Około 8 tysięcy mieszkańców Nowego Dworu i wiosek nadbrzeżnych gminy Góry drży dziś o niepewne jutro. Wszyscy gorączkowo przygotowują się do ratowania zagrożonego życia i mienia

Powyższe dowodzi, jak szerokie rozmiary może przybrać powódź. To też akcja ratownicza musi być dostosowana do najgorszych ewentualności.

Na Węgrzech

spadły ogromne śniegi

8 samochodów zasypanych.

Berlin, 3. 3. (radjo.) Według wiadomości dzienników wiedeńskich w całych Węgrzech panują wielkie mrozy i śnieżyce. Z prowincji donoszą, że 8 samochodów z pasażerami zasypanych zostało śniegiem. Na ratunek im pospieszyło wojsko. W dniu wczorajszym ekspres Wiedeń-Budapeszt zasypany został na linii wielkimi masami śniegu i utknął w drodze. Władze wojskowe i kolejowe przy pomocy ludności cywilnej, starają się usunąć zwały śniegu, lecz ciągłe opady zasypują znów z powrotem oczyszczone linie.

Było ich więcej

Wykrycie nowych jacejek komunistycznych

na Łotwie.

Berlin, 3. 3. (radjo.) Z Rygi nadchodzą coraz nowe wiadomości o wykryciach dalszych tajnych organizacji komunistycznych które działały na terenie garnizonów armji łotewskiej. W Mitawie policja polityczna wykryła dobrze zorganizowaną jacełkę, która działała wśród oficerów. Aresztowano osiem osób w tem dwóch radców miejskich miasta Mitawy.

Ważna konferencja w sprawie kredytu długoterminowego

W poniedziałek dnia 25 lutego odbyła się w Grudziądzu w Centrali Związku Towarzystw Kupieckich konferencja pomiędzy przedstawicielami Województwa Pomorskiego, oraz Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu.

Przedmiotem obrad była sprawa udzielenia długoterminowej pożyczki dla Kupiectwa Pomorskiego.

Na podstawie sporządzonej statystyki Dr. Tkocz Dyrektor Związku Towarzystw Kupieckich wykazał, że kupiectwo pomorskie może stać do dyspozycji gwarancje hipoteczne, które do zawarcia transakcji między kupiectwem i instytucją finansową są zupełnie wystarczające, na co przedstawiciel Województwa Naczelnik Wydziału Przemysłu i Handlu p. inż. Celichowski oświadczył, że Województwo poprze bezwzględnie postulaty kupiectwa w tej dziedzinie.

W konferencji tej wzięli udział: z ramienia Województwa p. Naczelnik Celichowski, przedstawiciele Zarządu Głównego Związku Towarzystw Kupieckich PP. Radcowie: Heinke, Hamerski, przedstawiciel grudziądzkiego koła Drobno Kupiectwa p. Radca Szulc, przedstawiciele powiatowych firm w Grudziądzu pp. Radca Pardon, Korzeniowski i H. Kotliński oraz Dyrekcja Związku pp. Dr. Tkocz i Radojewski.

Komplikuje się

zatarg rządu bawarskiego z Berlinem

Odwołanie posła.

Berlin, 3. 3. (radjo.) Odwołanie posła rządu bawarskiego z Berlina, stoi ściśle w związku z potwierdzeniem wywiadu dziennikarskiego co do wystąpienia premiera bawarskiego przeciwko uzurpatorskiej władzy rządu berlińskiego nad państwami Rzeszy niemieckiej. Ostry zatarg rządu bawarskiego z Rządem Rzeszy bynajmniej nie został zlikwidowany. Wprawdzie rząd berliński dąży do zatarcia wrażenia mowy premiera bawarskiego, lecz zatarg ten opublikowany przez prasę angielską nieda się ukryć. Według informacji pism państwowych niemieckich, zatarg Berlina z rządem bawarskim przybiera coraz ostrzejsze formy.

Wielkie ofiary grypy w Anglii.

Przeszło 10 tys. osób zmarło

Berlin, 3. 3. (radjo.) Tegoroczna epidemia grypy w Anglii przybiera coraz bardziej katastrofalne rozmiary. W ubiegłym tygodniu zmarło przeszło 486 osób na grype. Ogólna liczba osób zmarłych na grype wynosi 6.500 a codziennie się jeszcze pomnaża. W tym samym czasie na skutek zapalenia płuc zmarło przeszło 2300 osób i z powodu komplikacji rozmaitych spowodowanych przebiegiem, zmarło 1900 osób. Statystyka ta nie obejmuje wypadków śmierci spowodowanych innymi chorobami a tylko wypadkami z powodu zbyt ostrej zimy.

Postępy wiedzy i nauki w roku ubiegłym

Niebyło w tym okresie wielkich odkryć naukowych ale, prace uczonych rozwijały się bardzo żywo niosąc ludzkość i nowe postępy.

W roku 1928 nie dokonano wielkich i głośnych odkryć naukowych, mimo to jednak rok ubiegły przyczynił się znacznie do ogólnego postępu ludzkości, dzięki ustawicznej i niestrudzonej pracy tysięcy ludzi na różnych polach ludzkiej działalności, a zwłaszcza w różnych dziedzinach nauk stosowanych.

Poniżej podejmy krótki i ogólny przegląd postępu, dokonanego w roku 1928 w różnych gałęziach nauk stosowanych.

Lotnictwo.

Sprawa bezpieczeństwa w lotnictwie zajęła najwięcej czasu naukowemu badaczom, pracującym w zakresie awiatyki. Doświadczenia przeprowadzane przez nich w ubiegłym roku, pozwoliły w końcu na zaprowadzenie przy aeroplanach odpowiednich przyrządów, które zabezpieczają je przed strasliwym prostopadłem i wirującym spadaniem na ziemię.

W komunikacji lotniczej dokonano znacznego postępu. Odżyło również i wzmożło się bardzo zainteresowanie sprawą statków napowietrznych, czyli balonów.

Radio i telewizja.

Radio znajduje się jeszcze w dalszym ciągu w stanie doświadczalnym, ale ustawicznie się udoskonala i rozwija. Rok ubiegły znacznie się do tego przyczynił. Używanie radia w domu nie przedstawia już obecnie żadnych trudności. Ma ona teraz niewyczerpane wprost źródło energii w lampce, czy w rurce elektrycznej. Nic też dziwnego, że „elektryczne” radia usuwają stale z widowni i z użytku dotychczasowe stare przyrządy odbiorcze, zaopatrzone w baterje napelnione elektrycznością.

Telewizja, czyli widzenie na odległość, znajduje się jeszcze w stanie doświadczalnym, ale rok ubiegły odznaczył się wielkim postępowaniem w tym kierunku i należy się spodziewać, że rok bieżący, to jest 1929, będzie świadkiem zaprowadzania po domach nowego cudownego przyrządu, a mianowicie odbiorczego przyrządu telewizyjnego.

Inną zdobyczą w zakresie inżynierji elektrycznej w roku ubiegłym było skonstruowanie wynalazku pod nazwą „telefox”, czyli elektrycznego człowieka. Mechaniczny ten przyrząd w postaci człowieka służy do automatycznego kontrolowania przyrządów elektrycznych.

Medycyna.

Witaminy, czyli najważniejsze życiodajne elementy w organizmie zwierzęcym i ludzkim, były w dalszym ciągu przedmiotem poważnych studiów i badań w roku 1928.

Profesorzy z Uniwersytetu w Wisconsin odkryli, że miedź jest substancją, mającą największe znaczenie w związku z formowaniem się krwi w ciele ludzkim. Dotychczas w naukowych kołach lekarskich panowało przekonanie, że żelazo jest najważniejszym pierwiastkiem pod tym względem.

Dokonano także znacznego postępu w zakresie badań nad przyczynami choroby odry, i jest wielka nadzieja, że niebawem odpowiednie skuteczne serum przeciwko tej chorobie ukaże się w niedługim stosunkowo czasie.

Chemja.

Najważniejszą prawdopodobnie zdobyczą na tem polu było odkrycie przez Dr. A. R. Millikana nadzwyczaj silnych promieni kosmicznych, padających bez zastanku na ziemię ze wszystkich stron. Promienie te nadchodzą z niesłychanych odległości w przestrzeni i, jak Dr. Millikan przypuszcza, są zwiastunami narodzin i tworzenia się pierwiastków, które wchodzą w skład materji.

Odkryto sposoby, które pozwalają na produkowanie alkoholu i innych składników z nafty, a także z gazu ziemnego.

Przeprowadzono badania i dokonano wiele skutecznych prób doświadczalnych w zakresie wynalezienia jak najlepszych sposobów do użytkowania badyłów kukurudzianych i innych odpadków rolniczych do celów przemysłowych.

Udało się uczonym wyprodukować witaminę przy pomocy światła ultrafioletowego.

Odkrycia geograficzne.

Postępy w geografji i odkrycia geograficzne opłacone były w ubiegłym roku ofiarą w ludziach. Po szczęśliwym locie Wilkinsa i Eielsona z Alaski do Spitzbergen ponad biegunem północnym, nastąpił lot włoski w statku nadpowietrznym do bieguna północnego pod kierownictwem generała Nobile, który to lot zakończył się tragicznie, a mianowicie śmiercią części załogi i paru wybitnych odkrywców razem, ze sławnym Roaldem Amundsenem.

Był również cały szereg wypraw badawczo-naukowych do małych jeszcze znanych zakątków kuli ziemskiej, jak np. w Chinach, centralnej Afryce i w południowej Ameryce.

Badania nad morzem i głębinami dały również duże i korzystne wyniki, które powiększyły zasób wiedzy ludzkiej. Udoskonalenie przyrządów do mierzenia grawitacji umożliwiło prze-

prowadzenia nowych i dokładnych obliczeń ciężkości i kształtu ziemi.

Pod koniec ubiegłego roku komendant Byrd i kapitan Sir George H. Wilkins wyjechali z nową ekspedycją do bieguna południowego.

Ważniejsze wynalazki w roku 1928.

Udoskonalono odpowiedni proces, dzięki któremu amatorzy, nakręcający ruchome obrazki, mogą obecnie chwycić obraz w ich naturalnych kolorach, a mianowicie przy pomocy dwóch przyrządów do kamery, jednego filtrującego kolory i drugiego tak zwanej wystawki, a następnie przy użyciu specjalnego filmu do tego celu.

Dzięki udoskonalonym sposobom zużycia węgla można obecnie przy pomocy jednego funta węgla ciągnąć jedną tonę materiału na długości 7 mil, czyli o 34 setnych milj. dalej, aniżeli dotychczas. Jest to około 5 procent oszczędności na zużyciu węgla.

Skonstruowano rurkę promieni katodowych o napięciu 900.000 volt.

Wynaleziono maszynę elektryczną, która odkrywa groźące odlupania i pęknięcia w stalowych szynach kolejowych.

Gdzie będziemy mieszkać podczas PWK. w Poznaniu

Uwagi godne zapamiętania dla zamierzających zwiedzić wystawę

Gdzie będziemy mieszkać w Poznaniu podczas Powszechnej Wystawy Krajowej? Oto pytanie, które się ciśnie na usta tych wszystkich, którzy mają zamiar zwiedzić PWK. I jest się o co kłopotać, bo przecież niewątpliwie będą dni, w których zjedzie do Poznania przeszło 100 tysięcy osób, jak np. podczas Wszechświatowego Zlotu Śpiewaczego. Dlatego też wiele osób interesuje się poważnie tem zagadnieniem, bo z jednej strony panuje ogólne przeświadczenie, że wszyscy powinni zwiedzić Powszechną Wystawę Krajową, a z drugiej obawa przed trudnościami mieszkaniowymi w Poznaniu wstrzymuje powzięcie o i p w y e d n i e j d e c y z j i. Na szczęście jesteśmy w możności obawy te rozpróczyć. Każdy kto przyjedzie do Poznania, aby dokonać przeglądu wszystkich gałęzi polskiej twórczości narodowej, znajdzie odpowiednie pomieszczenie.

Do rozwiązania tej sprawy powołano w Poznaniu do życia Miejskie Biuro Kwaterunkowe, które poczyniło odpowiednie kroki i jak dotychczas zapewnione ma kwatery dla około 47 400 osób.

Pomieszczeń tych będzie 3 rodzaje: w hotelach, w mieszkaniach prywatnych i w kwaterach masowych, rozmieszczonych w gmachach szkolnych, koszarach wojskowych, gmachach publicznych itp.

W hotelach i pensjonatach prywatnych przygotowanych zostanie około 100 pokoi na 150 łóżek, zaś we własnym największym w Polsce hotelu „Polonia” 362 pokoje na 603 łóżka.

W mieszkaniach prywatnych znajdzie miejsce 15 tysięcy osób. Kwatery te podzielone na 4 kategorie w cenie po 12, 10, 8, i 6 zł. za pokój z jednym łóżkiem względnie 16, 14, 11 i 8 zł. za pokój z 2 łóżkami. Za dodatkowe łóżko z pościełką płać się będzie 4 lub 3 złote. W razie pobytu lokatora tylko przez 1 dobę cena pokoju podwyższona zostanie o 50 proc. natomiast przy pobyciu ponad 3 doby udzielony będzie rabat w wysokości 10 proc. ponad 7 dni 20 proc. ponad 14 dni 30 proc., zaś ponad 6 tygodni 40 proc. ceny pokoju. Za wskazanie mieszkania Miejskie Biuro Kwaterunkowe pobierać będzie 10 proc. od sumy, która przypadnie za wynajęcie mieszkania z tem, że opłata ta nie przekroczy 20 złotych.

Kwatery masowe z przeznaczeniem dla ludzi niezamożnych, zjazdów i wycieczek pomieszczą 26 tysięcy osób. Podzielone one zostaną na 4 klasy w cenie 5, 4, 3 i 2 złote od osoby. Zaznaczyć należy, że dla wycieczek młodzieży szkolnych, które znajdą pomieszczenie w koszarach, Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego organizuje opiekę lekarską i zapewni tanie i zdrowe odżywienie.

Tak się przedstawiają wyniki akcji Miejskiego Biura Kwaterunkowego. Poza tem jeszcze jednak szereg związków, urzędów, hoteli i pensjonatów przygotowuje pomieszczenia dla 5 — 650 osób. W sumie zatem Miejskie Biuro Kwaterunkowe w czasie trwania Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu rozporządzać będzie, jak już za zaznaczyliśmy pomieszczeniem dla 47 400 osób. Nie trzeba jednak zapominać, że wiele osób, które przybędą do Poznania dla zwiedzenia Wystawy zamieszka u swoich krewnych i znajomych. Prócz tego w szeregu miejscowości pod Poznaniem czynione są przygotowania dla zakwaterowania gości wystawowych, zaś dogodna komunikacja umożliwi całkowicie wykorzystanie tych

Udało się odlać doskonałą tarczę szklaną o średnicy blisko 70 cali i grubości 11 cali. Tarcza ta przeznaczona jest do jednego z największych teleskopów w świecie, służących astronomom do badania gwiazd.

Nowy wynalazek pod nazwą „teletypesetter” czyli linotyp na odległość, ukazał się na wystawie w miesiącu grudniu. Wynalazcą jest Walter M. Morey. Wynalazek ten polega na tem, że przy pomocy odpowiednich kluczy elektrycznej maszyny do pisania, jeden człowiek, siedzący np. w Washingtonie lub Now Yorku, może od razu składać artykuły do druku w setkach i tysiącach drukarni gazeciarskich, rozsiątych dosłownie, po wszystkich częściach świata. Zakład drukarski do wydawania pism w niedalekiej przyszłości składać się będzie prawdopodobnie z jednego takiego przyrządu pod nazwą „teletypesetter”, otrzymującego wiadomości i artykuły po drucie, lub za pomocą telegrafu, czy telefonu iskrowego z różnych części świata i automatycznie składającego owe wiadomości i artykuły w formie gotowej wprost do druku.

Wyprodukowano nowy metal pod nazwą berylljum, który może zrewolucjonizować zupełnie niektóre gałęzie przemysłu. Od stali jest dwa razy wytrzymalszy, a o wiele lżejszy od niej. Od aluminium lżejszy jest dwa razy, a jednak jest tak twardy, iż z łatwością tnie szkło. Motor o sile 400 koni parowych, zbudowany z tego materiału, byłby tak lekki, że człowiek z łatwością mógłby go podnieść.

kwatery. W najgorętsze zatem dni napływu przyjezdnych całe zapotrzebowanie na kwatery zostanie zaspokojone.

Aby przyjeźdnym na PWK. ułatwić poszukiwanie i przydział mieszkań, na nowobudującym się dworcu zachodnim w Poznaniu będzie urządzona w obszernej sali ekspozytura Biura Kwaterunkowego. Sala ta pomieszczy również biura informacyjne Wystawy, biuro turystyczne oraz kantor wymiany pieniędzy.

Widzimy zatem, że obawy o znalezieniu w Poznaniu kwatery podczas Powszechnej Wystawy Krajowej są zupełnie nieuzasadnione. Niema również mowy drożyznie mieszkań, bowiem powyżej wymienione ich ceny będą bezwzględnie obowiązujące. W każdym jednak razie zaleca się zawnazować kwatery, szczególnie dla wycieczek, w Miejskim Biurze Kwaterunkowym (Poznań, ul. Głokowska 42. — adres telegraficzny „Kwaterunki Poznań”), aby z góry uniknąć jakichkolwiek niespodzianek.

Padł ofiarą pożaru

ratując z płomieni oszczędności.

Inowrocław, 1. 3. (radio). Na terenie cukrowni w Janikowie wybuchł groźny pożar w dwupiętrowym budynku, w którym mieszkało 5 rodzin. Wobec zamarnięcia przyrządów ratowniczych, pożar rozszerzył się z gwałtowną szybkością i objął klatkę schodową, tak, iż mieszkańcy II piętra, chcąc ratować swe życie, musieli wyskakiwać przez okna.

Poza kilku osobami które odniosły dotkliwe obrażenia, ofiarą pożaru padł niejaki A. piwoński. W ostatniej chwili chciał on uratować zaszczędzone pieniądze i znalazł śmierć w ogniu.

Po ugaszeniu pożaru wydobyto z pod zgliszcz już tylko zwęglone szczątki Piwońskiego.

Rzeka atramentowa w Algierze

Niezwykły cud przyrody.

Jednym z najdziwniejszych kaprysów przyrody jest rzeka atramentowa w Algierze. Rzeka ta tworzy się z dwóch dopływów łączących się ze sobą i płynących dalej jako prawdziwy atrament.

Woda jednego z dopływów jest bogata w żelazo, drugi dopływ zawiera wiele barwników tu jak zawodowy chemik łączy te pierwiastki i wytwarza doskonały atrament, którym można zupełnie czytelnie pisać na papierze.

Dla zdegenerowanych alkoholików.

pierwsze sanatorium w Polsce

otwarto w wojew. Białostockim.

Wilno, 3. 3. (radio.) Rzadki, jak na stosunki prowincjonalne pośpiech, a zarazem i energję wykazał białostocki Urząd Wojewódzki w kierunku stworzenia na terenie województwa białostockiego sanatorium dla leczenia alkoholików.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przysłało z wydatną pomocą dzięki czemu zakupiono już majątek Świack Wołowiczowski, celem utworzenia tam wspomnianego wyżej sanatorium. Dla przejęcia majątku, w tych dniach wyjeżdża do Świacka komisja, w składzie delegata radcy ministerjalnego p. Wiśniewskiego oraz insp. lekarskiego dra Siemaszki.

WIADOMOŚCI Z POMORZA

Chlubna działalność młodzieży.

Kamień. Jeżeli się powszechnie narzeka na młodzież, nawet zorganizowaną zarzucając jej brak wytrwałości, to nie można jednak tego zarzutu czynić naszej młodzieży kamieńskiej. Po zorganizowaniu się w Katolickim Stow. Młodzieży Męskiej z podziwu godnym zapałem wzięła się do pracy, korzystając z różnych możliwości kształcenia się danych jej przez panów współpracujących (nie tylko „należących”) w patronacie młodzieży. I tak w miesiącu listopadzie dano młodzieży 80 godzin zajęć, nie mając żadnego powodu do narzekania na złą frekwencję. Przeciwnie każdy młodzieniec uważał sobie za stratę niemałą, jeśli z powodów od niego niezależnych choć jedną lekcję opuścił musiał.

Tak było w pierwszym miesiącu po założeniu Stowarzyszenia. Spodziewano się z obawą, że w następnych miesiącach zapał ten może ostygnąć. Tymczasem rzecz się ma wręcz przeciwnie. W miesiącach grudniu styczniu i lutym młodzież gromadziła się nie mniej często jak w listopadzie. Ani silne mrozy ani zawierucha nie były w stanie młodzieży przeszkodzić w zajęciach. Jak na początku, tak i teraz schodzą się młodzieńcy co dzień do swego „Ogniska”. by to zaśpiewać to zagrać na mandolinach, uczyć się języka polskiego, robót ręcznych, przedstawienia amatorskiego, czy też by z zapałem uprawiać ćwiczenia gimnastyczne, i P. W.

Ciekawe zjawisko niebieskie.

Kartuzy. Wspaniałą zorzę północną zauważono tu w środę wieczorem pomiędzy godziną 8 i 11-tą w nocy na północnej części nieba. Z ciemnego tła tuż nad horyzontem wychodziły wspaniałe żółte promienie, posuwające się coraz wyżej na niebie. Od czasu do czasu przybierały one barwę czerwoną. Przez cały czas niebo miało na północy barwę żółtą, jak krótko po zachodzie słońca. Rzadkie to u nas zjawisko zauważyć można w sronach podbiegunowych bardzo często i daleko okazalsze. Ukazanie się zorzy północnych w naszych stronach stoi w związku z plamami na słońcu które, w ostatnim czasie w wielkiej ilości się pojawiły. Także zaburzenia powietrzne, jak tegoroczną srogą zimę przypisują niektórzy uczeni tym plamom.

Ucieczka Niemca do „Vaterlandu”.

Brodnica. Wielką sensację wywołała w Brodnicy w ubiegłą sobotę wiadomość o ucieczce do „Vaterlandu” Niemca Maksa Mertensa. Ta ucieczka niejednego wiele zmartwiła, gdyż Mertens po zaciągnięciu długu u rozmaitych obywateli na kilkanaście tys. zł. Obecnie czyni się starania o wydanie ptaszka. O ile wiadomo, żona Mertensa z rodziną mieszka w Gdańsku on sam w Prusach Wschodnich.

Misja sekciarzy. — Polak — Katolik udziela sekciarzom sali na ich nabożeństwa.

Waldowo, pow. sępoleński. Jeden z naszych Czytelników pisze nam co następuje:

W czasie od 15-go do 28-go lutego br, sekta t. zw. „frommów” odbywała w naszej wiosce swoją misję. Przybyło 2 sekciarskich misjonarzy ci wygłaszali codziennie 3 do 4 nauki, począwszy od godziny 16-tej do 21-ej. Wygłaszali owi sekciarze także nauki stanowe i to osobno dla mężczyzn i osobno dla kobiet. Na nauki zwoływali się trąbieniem puzonów. Przeraził ich głos trąb rozlegały się po wsi i wywołały wielkie zaniepokojenie w tym świętym poście.

Najgorzej dla owej sekty było, iż nie mogli znaleźć odpowiedniego lokalu na swoje praktyki. Pierwszy odmówił im „bethauzen” pastor ewangelicki w Włociszborzu. Z kolei udali się do oberżysty p. Kwasińcowa, potem do oberżysty p. Kulczyka. Obiecali obu wymienionym nawet błogosławieństwo swoich misjonarzy. Nadaremno. Obaj panowie jako gorący Polacy — Katolicy od rucili wszelkie propozycje sekciarzy i lokali im nie udzielili. Wtedy „frommowie” poszli do oberżysty p. Rybki i o dziwo. Tenże chociaż także Polak — Katolik ulitował się nad sekciarzami i udzielił im w swoim lokalu przytulku i Pan Rybka swoim postępkami oburzył na siebie całą ludność katolicką, tembardziej że w jego lokalu odbywają się wszystkie polskie zebrania jak np. Powstańców i Wojaków, Kółka Rolniczego itp.

Przyczyniać się do podtrzymania sekciarstwa tego chyba Polak — Katolik czynić nie powinien.

Kradzież z włamaniem.

Tylicze. W nocy z 22 na 23 zm. włamano się do składu oberżysty p. Jana Plitta przez wyjęcie szyby z okna i skradziono 19 but. likieru, 3 ft. kiszki i około 25 zł. gotówki. Ogólna wartość skradzionych rzeczy wynosi 140 zł. Śledztwo w toku.

Strzelanie konkursowe o mistrzostwo Torunia. Toruń. Pod protektorem p. wojewody pomorskiego Wiktora Lamota odbędzie się wielkie strzelanie konkursowe o mistrzostwo Torunia na rok 1929 i o cenne nagrody. Rozpoczęcie strzelania w którym mogą brać udział wszyscy, bez różnicy wieku i płci, nastąpi w dniu 1 marca br. w zimowej strzelnicy przy ulicy Przedzamcze i trwać będzie 3 — 4 tygodnie codziennie nie wyłączając niedziel i świąt od godz. 17 do 23.

Nowe odkrycia przedhistoryczne na Pomorzu.

Świecie nad Wisłą. W Marjankach w pow. świeckim znalazł p. Fr. Czubek słuchacz U. P., osadę wydmową z wczesnego okresu żelaza kultury grobów skrzynkowych. Pomiędzy skorupami był ułamek talaża „łużyckiego” i przęślik gliniasty.

W tej samej miejscowości, na wschód od wspomnianej wydmy, znalazły się dalsze skorupy kultury grobów skrzynkowych oraz ślady osady wczesnohistorycznej. M. in. znaleziono tu 2 ogniska wczesnohistoryczne z skorupami resztkami polepy i kośćmi zwierzęcymi.

W Przechowie, w pow. świeckim na granicy Marjanek, na miejscu osady neolitycznej, znalazł p. Czubek gróciek krzemienisty i rdzeń, a na folwar ku w Świętym nad jeziorem skorupy z osady wczesnohistorycznej i średniowiecznej.

Wybuch w warsztatach mechanicznych.

Toruń. W dniu 27 zm. w warsztatach mechanicznych przy ulicy Jęczmiennej 9, w firmie Ludwika Jareckiego, nastąpił przy ogrzewaniu aparatu do spajania żelaza wybuch. Wskutek eksplozji aparat rozerwany został na szczątki, które raniły jednego z pracowników. Również wskutek eksplozji wyleciały szyby w całym budynku.

Z DALSZEJ POLSKI.

Tragiczna śmierć kolejarza.

Nakło. Na odcinku kolejowym Mroczka — Koziegóra wydarzył się ostatnio straszny wypadek przejechania plugiem doodgarnięcia śniegu jednego z pracowników kolejowych. Środkiem toru siedł do pracy niejakiś Ciężki mieszakający w Mroczku, a zatrudniony przy usuwaniu śniegu z toru. Niezadowolony nie zauważył zbliżającego się parowozu z przyczepionym plugiem śnieżnym.

Zwłoki nieostrożnego kolejarza znaleziono później strasznie zmasakrowane obok toru. Kierownik parowozu dowiedział się dopiero na dworcu w Nakle o tem, iż przejechał kogoś. Twierdził że wskutek wysokich zasp i spiętrzonego śniegu na plugu nie mógł zauważyć człowieka, idącego środkiem toru. Co do przejechanego skonstatowano, że miał głowę otuloną szalem, wskutek czego zapewne nie mógł usłyszeć zbliżającego się parowozu.

Skoczyła z 4-go piętra.

Poznań. W piątek krótko przed godziną 8 rano z okna 4 piętra wyskoczyła w zamiarze samobójczym 22 letnia Marja Rolewiczówna. Przy upadku, odniosła tak ciężkie obrażenia wewnętrzne, że śmierć nastąpiła natychmiast. Zwłoki przewieziono do kostnicy miejskiej.

Powodów rozpaczliwego kroku należy się do patrywać w nieporozumieniach osobistych i rodzinnych.

Dwa lata więzienia za podpalenie własnego domu Gniezno. W Gnieźnie toczył się proces przeciwko Wojciechowi Kaszyńskiemu z Niechanowa

GAWĘDY HARCERZA!

Z wspomnień obozowych.

Szybko zbliża się wieczór. —

Ciemna noc kładła swe cienie na rozległe lasy i przeczyste wody jeziora. Otulone skrzydłami ciszy, usypiały pola, potężne dęby i prastare sosny. Zdawać by się mogło, że w uścisku ciszy zamarło wszelkie życie. Jezioro, które szmerem swych fal, wydzwaniało zwykle swą pieśń wieczorną, dziś było wygładzone jak lustro. Najmniejszy wierzak nie zaszeleścił gałęziami drzew tak, iż wśród upojnej ciszy nawet listek nie drgnął.

Po chwili ze z chmur modrych, wynurzył się na horyzoncie ciemniejącego lasu, nadszpedzanie księżyc. Oblał swem łagodnym światłem część lasu i ktoby teraz pilnie patrzył, dostrzegłby na uroczej polanie, okolonej zewsząd wysokimi drzewami, kontury harcerskich namiotów.

A więc to obóz! ...

Tak — obóz! W którym ustał na chwilę zgiełk i wesoly gwar pogodnych harcerzy.

Lecz cóż to za dziwna cisza?

Otóż kilku z nich ma za chwilę przy wieczornym ognisku złożyć przyrzeczenie. I jakby pod wrażeniem tej chwili, tak uroczyście, każdy w milczącym a równocześnie radosnym uniesieniu czeka nadejścia tej godziny.

Wtem gwizdek ostry a przeciągły, przeszył nagle dotąd niezmaconą ciszę.

Z pod namiotów i z poza krzaków poczęły się odrzucać uchowane twarze harcerzy. Szybko i sprawnie ustawili się w dwuszereg, a po upływie kilku minut już cała Brać Harcerska siedziała naokoło stożkowatego ułożonego ogniska.

Wysoko wystrzelił krwawy język ognisty. — Oczy wszystkich zabłysnęły blaskiem radości i szczęścia. Po twarzach ich przemijał cień zadowolenia... I patrzył się w ten płomień dziki, rozszalały — to znów łagodnie u ich nóg się korzący. Ten ogień, który się zlewa z setek drobnych gałęzi w jeden potężny a silny płomień, jest najlepszym łącznikiem ich wrażliwych dusz skuwanych

oskarżonemu o podpalenie własnego domu. Na rozprawę powołano 23 świadków. Kaszyński ubezpieczył dom wartości 11.950 zł. Sąd skazał go na dwa lata więzienia, ale na podstawie amnestji darowano mu trzecią część kary.

Nowe zbrodnie Marjawitów.

Warszawa. Przed sądem apelacyjnym toczyła się sprawa przeciw arcybiskupowi Marjawitów Kowalskiemu i biskupowi Feldmanowi, oskarżonym o samowolę i gwałt publiczny na osobie byłej współwyznawczyni marjawityzmu Marji Kazimierskiej. Pewnego dnia Kowalski i Feldman polecieli braciżkom zakonnym wyłamać drzwi do mieszkania Kazimierskiej i wyrzucić ją z mieszkania. W czasie tego zginęło z palta jej 18 letniego syna 1400 zł.

Na mocy wyroku wydanego przez sąd apelacyjny Kowalski i Fildmann zostali skazani zgodnie z wyrokiem sądu okręgowego na grzywny: Kowalski 600 zł., Feldman 500 zł. za zamianą na kary aresztu: Kowalski 2 miesiące Feldman 6 tygodni.

Ukarani pracodawcy.

Łódź. W tych dniach II ekspozytura Łódzkiego Starostwa Grodzkiego nałożyła kary pieniężne na szereg osób, które nie ubezpieczyły robotników na wypadek bezrobocia.

Między innymi grzywną w wysokości 200 zł. zostały ukarane następujące firmy. Nenicki Kazimierz (Południowa 10) Krawczyńska Wacław (Kątna 56), Finkelstein Dawid (Kamienna 9) Nachstern Dawid (Cegelniana 25), oraz Gastfreud J. W. (Zawadzka 16.)

Odwiedziny zająca.

Przemysł. Oryginalną wizytę miała chata pewnego górala w Małopolsce. — Wskutek mrozu schronił się do niej zając, który dał się ludziom schwycić wiedząc, że tylko w ich towarzystwie może doznać ciepła. Nie przypuszczał biedak naturalnie, że może tego ciepła użyć zbyt wiele — w garnku.

Biała śmierć grasuje.

Zbąszyń. Pod Łomnicą, w powiecie nowotońskim znaleziono w wozie cygańskim zmarłą całą rodzinę cyganów, składającą się z ojca, matki i jednej starszej cyganki, których nieprzytomnych przewieziono do szpitala miejskiego w Zbąszyniu i oddano w opiekę lekarską.

Pod Wolsztynem zmarł również cygan i cyganka oraz dwoje małych cyganiątek, które wskutek wycieńczenia i mrozu zmarły. Zwłoki odstawiono do kostnicy szpitala powiatowego w Zbąszyniu.

Wielkie oszustwa.

Lwów. Z polecenia władz celnych policja tużejsza aresztowała dwóch hurtowników biżuterijnych, którzy sprowadzali z Niemiec biżuterję jako polecone próbki bez wartości, uchylając się w ten sposób od opłat celnych. Przeprowadzona rewizja zakwestjonowała nieoclonionych towarów ponad 50.000 zł. i znaleziono kompromitującą korespondencję. Skarb państwa poniósł straty na 30 tysięcy złotych.

spregają ich jedną myślą — w jeden mocarny i nie rozerwalny łańcuch ukochanych idei.

Zadumani spoglądają wkoło ...

Zwolna powstaje drużynowy. Oparty o pień drzewa, wyciąga przed siebie dłoń. — Duch skupienia i powagi przeleciał nad ogniskiem.

Padają ciężkie słowa. Wódz gromady mówi o przyrzeczeniu. Męska jego twarz w blasku czerwonego ognia, nabiera dziwnego hartu. Oczy staobecnymi. W miarę jak twarz jego się ożywia, łowe rzucają pewne i sugestjonujące wejrzenia na widać wśród gromady jakiegoś poruszenia. Oczy palają jak ogień. — Ogień porywu aż nadto wymownie świadczy o tem, że dusze ich rwą się do czynów — do czynów idealnych, pełnych poświęcenia.

Gawęda dobiega końca.

Zbliża się chwila najuroczystsza, długo oczekiwana w obozie. — Przyrzeczenie! — Cicho jeden z wywiadowców rozwinął sztandar. Stał przy ognisku, od którego w tej chwili wyleciał snop iskier, wirując i tańcząc w powietrzu. Lecz on stoi jak posąg — twarz jego jakby wykuta z marmuru, a ręce kurczowo ścisnąją drzewiec sztandaru.

Równocześnie powstaje 6 harcerzy, na twarzach maluje się wzruszenie. Zataczają małe półkole, pośrodku którego staje drużynowy.

Wtem podchodzi pierwszy harcerz. Kładzie palce na drzewiec sztandaru i drżącym głosem, słowo w słowo powtarza rotę przyrzeczenia, za drużynowym — instruktorem. To samo czyni drugi czterech następnych.

Wszystkich cechuje młodzieńcza pewność i świadomość tego co czynią. A przed oczyma całej gromady, wpatrzonej w żar ogniska, stanął żywo moment — pełen uroku, jak kiedyś, gdy i my w ciemną noc — w tajemniczo szumiącym borze, splecenia braterskim koliskiem, przy ognisku składaliśmy przyrzeczenie. — I tak jak ongiś w myślach naszych stanęła Najjaśniejsza Rzecz. i gorąca i żywa miłość do Niej, do Pani naszej natchnęła nas mocą postanowienia: od dziś lepsze życie — dla Polski.

„Kudłaty Dzik”
phm.

Zaco

W uz
kanujący
rzu prusk
gi, zaczę
„Bez
go i aresz
sbundu
miecka
antypolsk

W tej
państwu p
rowane i
dresem P

Ozjęć
otwarcie
nia w dzie
nawet oso

Równ
17 lutego
szubski z
Kaszub, n
dzyński, J
skiem Bau

Na dw
niemy zw
piło podcz
nia prywa

Pierwsz
placów.

Plan
przez Rac
koncepty
wany nie
jęcym mi
zapowiedz
niepokoję
to na ten
tości dom
wanych.

Podat
ści ma by
Przy zwię
25 procent

nicy tej
wagę akty
niu się w
wa wyno
nad 50 do
a przy zw
pobierane
ci. Prócz
czasu pos
nieruchom
jeszcze 50
lecz do s
normy po
większy
chodzi w
sprzedaw
rostu wa
się, plu
ku czyli

KRON

Choj

Zw

Wczora
prześlizna
nauczyciel
ny. Wystaw
wszystkich
sów wielki
ferów, fra
nych, różn
naty są sto
nie odwie
telstwa tut
warta do g

Przy

Oddzia
komunikuj
Laskowice
bieg nastę
Nr. 62
Tuchola i

Dnia 2
cięce (An
necki skr
takowych
dosięgnie

Do

Ze wz
rzystw pr
Powszech
wszystkiel
w takiej
zgłoszenia
destane za
niejednok
kaz imien

Zaco aresztowali Niemcy Polaków na Pomorzu pruskim Teror i prześladowanie mniejszości polskiej

W uzupełnieniu wiadomości, podanej o szykanujących aresztowaniach Polaków na Pomorzu pruskim podajemy poniżej interesujące uwagi, zaczerpnięte z prasy polskiej w Niemczech:

„Bezpośrednio po rozwiązaniu Sejmu śląskie go i aresztowaniu kierownika niemieckiego Volk sbundu w Polsce b. posła Ulitzę, cała prasa niemiecka rozpoczęła zorganizowaną propagandę antypolską.

W tej propagandzie, zwróconej przeciwko państwu polskiemu znalazły się wystąpienia skierowane i pod naszym adresem, to znaczy pod adresem Polaków w Niemczech.

Część prasy niemieckiej w ostatnich czasach otwarcie wzywała organa policyjne do wkroczenia w działalność naszych organizacji, wskazuje nawet osoby, które organa te miałyby się zająć

Równocześnie z temi wolaniami, bo w dniu 17 lutego na terenie gdzie mieszka polski lud kaszubski zostało zaresztowanych kilku Polaków z Kaszub, m. in. Rudnik, Wróbel, Wierkus, Prądzynski, Jakubek oraz nauczyciel Polak, nazwiskiem Bauer, pochodzący z Warmii.

Na dwie okoliczności w związku ztem pragniemy zwrócić uwagę: 1) aresztowanie to nastąpiło podczas zbierania podpisów, celem zakładowania prywatnych szkół polskich, które w myśl or-

dynacji pruskiej mogą być zakładane oraz 2) do konane zostało na terenie, gdzie wszelki przejaw życia polskiego wśród oddanego polskości ludu kaszubskiego wzbudza wśród Niemców wyjątkową wprost nienawiść i przeciwdziałanie.

Lud kaszubski, zamieszkujący powiaty bytowski i lenborski (Rejencja koszalińska) mimo różnych szykan, na jakie był narażony za przyznanie się do polskości, przetrwał w swem poczuciu narodowym. Fakt ten, będący żywym zaprzeczeniem bajek niemieckich o tem, iż Kaszubi nie uważają się za Polaków, nie dawał oddawna spokoju miejscowym „Hurratriotom“ niemieckim. Do tego jeszcze istniały możliwości otworzenia na tym terenie prywatnych szkół polskich“.

Kto jedzie z Niemiec do Genewy

Berlin, 1. 3. (radio). Delegacja niemiecka, wyjeżdżająca z Berlina do Genewy w piątek wieczorem, składać się będzie z ministra Stresemanna, z sekretarza stanu von Schuberta i dyrektora ministerjalnego Gaussa.

Pozatem w skład delegacji wchodzi tajny radca von Weissaecker, kierownik wydziału prawnego Urzędu Spraw Zagranicznych, dr. von Kaufmann i p. Trypeloury.

Dwa nowe podatki

Pierwszy od przyrostu wartości nieruchomości, drugi od niezabudowanych placów. — Mają służyć na rozbudowę miast. — Czy z tej maki będzie chleb

Plan budowy tanich mieszkań, opracowany przez Radę Ministrów w myśl socjalistycznych koncepcji min. Moraczewskiego, ma być sfinansowany nie tylko nowym podatkiem od lokali, mającym mieć pozory podwyżki komornego, której zapowiedź wywołała w całym kraju ogromne zaniepokojenie. Rząd zamierza wprowadzić ponadto na ten cel dwa nowe podatki: od przyrostu wartości domów i placów, oraz od placów niezabudowanych.

Podatek od przyrostu wartości nieruchomości ma być opłacony w następującej wysokości. Przy zwiększeniu się wartości nieruchomości, do 25 procent podatek wynosić będzie 4 proc. różnicy tej wartości, przyczem brana będą pod uwagę akty sprzedaży od roku 1919. Przy zwiększeniu się wartości od 25 do 50 proc. stopa podatkowa wynosi 7 proc., przy przyroście wartości ponad 50 do 100 proc. stopa podatkowa — 10 proc. a przy zwiększeniu się wartości ponad 100 proc. pobierane będzie 12 i pół procent różnicy wartości. Prócz tego doliczany będzie dodatek według czasu posiadania nieruchomości. Przy sprzedaży nieruchomości nabytej przed rokiem dolicza się jeszcze 50 procent, ale nie do różnicy wartości, lecz do sumy wymierzonego według poprzedniej normy podatku, np. jeśli wartość nieruchomości zwiększyła się z 200 na 300 tysięcy złotych i przechodzi w drugie ręce po roku posiadania przez sprzedawcę, wówczas płaci on: 7 proc. od przyrostu wartości czyli w danym wypadku zł. 7 tysięcy, plus 50 procent sumy wymierzonego podatku czyli zł. 3.500. Przy sprzedaży nieruchomości

po dwu latach posiadania dodatek ten wynosi 30 proc. wymierzonego podatku pierwotnego, po 3 latach — 20 procent, po 4 latach — 10 procent i wreszcie powyżej 5 lat 5 procent.

Podatek od placów niezabudowanych w miastach wynosi od 1 do 2 i pół procent. To najwyższa stawka tylko w Warszawie. Procent przypadającego podatku obliczony będzie od szacunku placu, podanego przez samego właściciela, co trzy lata. Jednocześnie przewiduje się możliwość wykupienia każdego takiego placu przez rząd i samorząd w razie potrzeby wyłączenia i przy projektowaniu sprzedaży tego placu przez właściciela w inne ręce. Przy takim wykupie obowiązująca dla właściciela będzie cena podana przez niego jako szacunek od tego podatku.

Podwyżka komornego od lokali co do których dopuszczalne są umowy dobrowolne ponad normy przedwojenne (od 5 pokojów z kuchnią) podwyżka komornego i podatek na z niej (75 proc.) obliczana będzie tylko od ustawowej wysokości komornego.

Plan budowy przewiduje wybudowanie w roku bieżącym 3 tys. izb a w latach następnych kolejno po 14 tys., 18 tys., 26 tys., 32 tys., 37 tys., 29 tysięcy jako najwyższej normy rocznej aż do wybudowania w ciągu 20 lat 510 tysięcy izb. Najwyższe wpływy — 193 milionów złotych rocznie mają przynieść te źródła podatkowe w roku 1941, poczem będą się stopniowo zmniejszały. Jako przeciętny koszt budowy jedynej izby przyjęto zł. 7 tys.

KRONIKA MIEJSCOWA.

Chojnice, dnia 4. marca 1929 r.

Zwiedzajcie w ostatnim dniu wystawę.

Wczorajszej niedzieli odbyła się w sali Rady Miejskiej prześliczna wystawa haftów kaszubskich urządzona przez nauczyciela p. Maksymiljana Lewandowskiego z Kościerzyny. Wystawa przedstawia się wspaniale i zachwyca wprost wszystkich widzów. Zaprezentowano tu przeszło 10 obrusów wielkich, setki innych różnych serwet, poduszek, laufferów, firan, portjer, makatek, i innych dekoracji ściennych, różnych garnitur na umywalnie, szaszetek itd. Ekspozycja są stosunkowo bardzo tanie. Kto tej wystawy jeszcze nie odwiedził niech pospiesz. Je oglądać Na życzenie obywa telstwa tutejszego będzie wystawa dziś w poniedziałek o wartości do godziny 8 wieczorem.

Przywrócenie normalnej komunikacji.

Oddział Eksploatacyjny P. K. P. w Tczewie niniejszem komunikuje, że po usunięciu przeszkód ruchomych na linii Laskowice — Chojnice uruchamia się z dniem 1 marca br. bieg następujących pociągów.

Nr. 629/630, Laskowice — Chojnice, 641/642 Laskowice Tuchała i 639/640 Tuchała — Chojnice.

Prosi się o oddanie.

Dnia 27. lutego 29 roku skradziono p. R. saneczki dziecięce (Anowicka 34.) oparte były na płocie, osoba która saneczki skradła została poznana i wzywa się ją do oddania takowych w najbliższym czasie gdyż w przeciwnym razie dosięgnie ją ręka sprawiedliwości.

Do niewiczających członków Sokola.

Ze względu na przewidziane ulgi kolejowe dla Towarzystw pragnących odbyć wycieczkę do Poznania w czasie Powszechnej Wystawy Krajowej, Towarzystwo uprasza wszystkich członków niewiczających, którzy wezmą udział w takiej wycieczce z ramienia Sokola, ażeby podali swe zgłoszenia najdalej do dnia 10. bm. Po tymże terminie nadesłane zgłoszenia bowiem tracą swą ważność, gdyż w poniedziałek już Towarzystwo będzie zniwielone odesłać wykaz imienny do Przewodnictwa Dzielnicy.

Z Teatru Ludowego.

Już tylko kilka dni dzieli nas od premjery pięknego Misterjum Calderona „Tajemnica Mszy świętej“. Mielis my możność podziwiać intensywną pracę przygotowawczą Teatru Ludowego. Próby jak zauważyliśmy idą w szybkim tempie i fachowo Obsady ról kobiecych w osobach: pp. Jasnochówny i Szczepańskiej są nader trafnie obsadzone i spodziewać się można że oddane zostaną w najpiękniejszej formie artystycznej. Nie mniej obsady ról męskich jak pp. Białkowskiego, Wyki, Nawrota, Gackowskiego, Sitarka, Kubika, Nowaka i Mroza. Są bardzo trafnie podzielone. Muzyką liturgiczną ks. Kleina chorami kieruje fachowo kier. szkoły dokształcającej p. Ciecierski. Pracę nad dekoracją specjalną rozpoczął nasz artysta malarz p. Bozuchowski.

Musimy przyznać z punktu widzenia naszej Reducje że Teatr Ludowy z p. insp. Szkolnym Grochowskim na czele podjął się pracy niecodziennej i z góry uważamy, że sztuka dozna jak najszybszego poparcia i zrozumienia wśród miejsc. społeczeństwa katolickiego.

Należy się również szczerze słowa uznania cenionej amatorce p. Tarkowskiej za piękną inicjatywę wyboru sztuki na Wielki Post oraz p. red. Swolowi za istic artystycznie opracowany prolog.

Możemy być zgóry przygotowani iż impreza uda się znakomicie.

Rozporządzenie o dowodach osobistych.

Minister spraw wewnętrznych zarządził, że każda osoba ba zapisana do rejestru meldunkowego, jako zamieszkała w gminie, może żądać wydania jej przez tę gminę (magistrat) dowodu osobistego. Przy zgłoszeniu żądania należy złożyć 60 groszy tytułem zwrotu kosztów druku, oraz 2 egzemplarze fotografii wymiaru 4 x 5 ctm. Przed wydaniem dowodu osobistego powinien być podpisany przez osobę dla której jest przeznaczony. Jeżeli osoba ta jest niepiśmienna, okoliczność ta winna być stwierdzona w rubryce, przeznaczony na podpis.

Dane, podlegające umieszczeniu na dowodzie osobistym nie mogą być sprzeczne z danymi, znajdującymi się w rejestrze meldunkowym gminy. W razie rozbieżności należy spowodować odpowiednie sprawozdanie i sprostowanie.

Osoba, która chce uzyskać zaświadczenie w dowodzie osobistym, że jest obywatelem polskim, powinna wnieść od powiednie sprawdzenie i sprostowanie według jej miejsca zamieszkania, powiatowej (miejskiej) władzy administracji ogólnej. Do podania należy dołączyć dowody, pozwalające stwierdzić obywatelstwo polskie wnoszącego.

Zaznaczamy poza tem, że niema przymusu posiadania dowodu osobistego. Każdy może otrzymać dowód osobisty jeżeli sobie tego życzy.

Potrzeba popierania produkcji krajowej.

Na czoło wskazań gospodarczych coraz bardziej wybiła się zasada że zakup towarów zagranicznych należy bezwzględnie ograniczyć do potrzeb rzeczywiście koniecznych gdyż od tego zależy równowaga naszego bilansu handlowego i dobrobyt gospodarczy kraju. Konsumcja towarów pochodzenia zagranicznego jest zatem uzasadniona tylko wówczas, gdy chodzi o towary niezbędne, których się w kraju nie wyrabia wcale, albo też wyrabia w ilości dotychczas jeszcze niedostatecznej.

Wszelkimi siłami dążyć powinniśmy do tego, aby wyplenić w sobie przesąd o wyższości towarów zagranicznych i wszelkimi siłami starać się o wyrobienie w sobie przekonania, że w kraju wyrabiane towary nie tylko wcale nie są gorsze od zagranicznych, lecz częstokroć znacznie przewyższające swą dobrocią towary obce i że niemał wszystkie rzeczywiście potrzeby życia mogą być już pokryte przez produkcję krajową.

Popierając w ten sposób produkcję krajową, przyczynimy się nie tylko do podniesienia naszego przemysłu krajowego i z tem połączonym zmniejszenia liczby bezrobotnych, lecz także do naprawy naszego bilansu handlowego, który w naszej gospodarce krajowej tak bardzo ważnym jest czynnikiem.

Popierajmy więc wszelkimi siłami naszą produkcję krajową.

Rejestracja byłych Więźniów Ideowych.

Związek byłych Więźniów Ideowych, na Poznańskie i Pomorze, podejmuje rejestrację Polskich byłych Więźniów Ideowych, więzionych za sprawy czyste — ideowe przez rzadyaborcze w latach 1914 — 21.

Interesowani zechcą podać szczegóły odnoszące się do swej osoby, na kartach zgłoszeń, które otrzymają na żądanie.

Sekretariat Związku znajduje się: Poznań, Al. Marcinińskiego 19. III. p. Godziny urzędowania, między 17-19.

Spis jarmarków w marcu w Województwie Pomorskim.

Brzeźno (Chojnice) 5-go kr. b. i k.
Tuchała, dnia 5-go — kr. b. i k.
Brodnica, 7-go — kr. b. i k.
Kowalewo (Wąbrzeźno) 7-go kramny.
Wejherowo (Morski) 7-go kr. b. i k.
Brusy (Chojnice) 12-go — kr. b. i k.
Kielpiny (Lubawa) 12-go — b. k.
Działdowo 12-go — kr. b. i k.
Kartuzy 13-go — kr. b. i k.
Chełmża 13-go — b. i k.
Nowemiasto 13-go — kr. b. i k.
Gniew 13-go — b. i k.
Chojnice 14-go — kr. b. i k.
Tczew 15-go — b. i k.
Stężyca (Kartuzy) 18-go — kr. b. i k.
Borowy Młyn (Chojnice) 19-go kr. b. i k.
Wiebork (Sepólno) 19-go — kr. b. i k.
Chełmno 19-go — b. i k.
Bystaw (Tuchała) 20-go — kr. b. i k.
Wąbrzeźno 20-go — kr. b. i k.
Pelplin (Tczew) 25-go b. i k.
Sepólno 26-go — b. i k.
Liniewo 26-go — kr. b. i k.
Łąg (Chojnice) 28-go — kr. b. i k.
Kamień (Sepólno) 28-go — kr. b. i k.
Lipusz (Kościerzyna) 28-go — kr. b. i k.

Gleida Płodów Rolnych w Poznaniu

Warunek: handel hurt. fr. st. załad. ładunki wago-
dostawa zarsz za 100 kg, w zł. 101 c. 1.

Zyto	33,65 — 34,15
Pszenica	43,75 — 44,75
Jęczmień przemiałowy	32,25 — 33,25
Jęczmień brow.	34,50 — 35,50
Owies	30,25 — 31,25
Mąka z. 70% wł. work.	— 48,25
Mąka p. 65% wł. work.	61,50 — 65,50
Groch polny	44,00 — 47,00
Groch Victorja	62,00 — 67,00
Groch f.	53,00 — 58,00
Peluska	39,00 — 41,00
Wyka latowa	41,00 — 43,00

RUCH w TOWARZYSTWACH

Lutnia. Dziś w poniedziałek lekcja śpiewu dla Tenoru i Basu we tworek dla Altu. Początek punktualnie o godz. 8 wieczorem w lokalu p. Węsierskiego.

Dyrygent.

Katolickie Stow. Młodzieży Żeńskiej. We wtorek 5 bm. o godzinie 8-jej wieczorem posiedzenie Zarządu w szkole żeńskiej, w czwartek 7 bm. zebranie plenarne o zwykłym czasie w szkole żeńskiej. Przybycie wszystkich druhen Zarządu jak i Stow. jest konieczne.

Sprawie służ!

Prezeska.

Amatorzy Teatru Ludowego.

Uwaga. We wtorek o godzinie 20 odbędzie się próba z chórami i muzyką w szkole. Uprasza się o punktualne przybycie.

Reżyser.

Zebranie Tow. Mężczyzn Katolików parafii chojnickiej odbędzie się w poniedziałek 4 bm. o godzinie 8 wieczorem w gabinecie fizycznym szkoły wydziałowej. Wykład z przejrzą na temat: Podróż przez Hiszpanję wygłosi kierownik szkoły wydziałowej p. Strada.

O liczny udział członków prosi

Zarząd.

Baczność Powstańcy i Wojacy. Zebranie Towarzystwa Pcwst. i Wojaków w Chojnicach odbędzie się w środę dnia 6 marca 1929 o godz. 20 w lokalu p. Locha.

Na porządku obrad m. in. wykład p. majora Nieboraka. Wszyscy członkowie winni się zjawić. Goście mile widziani.

Wolność.
(—) Morawski, prezes i por. rez.

Ogłoszenie.

Miejscowy Urząd Miar w Chojnicach
 ul. Gockowskiego nr. 3,
 donosi, że w okresie czasu od 5. marca do 30. listopada br. biura Miejscowego Urzędu Miar są otwarte dla publiczności tylko w środę, piątek i sobotę każdego tygodnia od godziny 8.30 do godziny 12.30 i to ze względu na prace legalizacyjne poza urzędem. 444

Na mocy przywileju rakarń winny wszelkie odstąpienie konie t. j. wskutek wypadku, mianowicie złamanie nogi, wewnątrz i zewnętrznie nieuleczalne choroby do dalszej pracy niezdatne, bez różnicy czy mięso na pożywienie dla ludzi się jeszcze nadaje, być u nas zgłoszone. Takich koni nie wolno rzeźnikom, handlarzom t. d. sprzedawać ani dorwać.
 Tak samo winny być u nas przy biciu natychmiast telefonicznie zgłoszone wszelkie inne porzucone lub zdechłe zwierzęta, jak koń, osieł, źrebę, bydło, cielaki, świnię, kozy, owce i t. d.
 Ciała winny być aż do odebrania tak przechowywane, aby skóra nie została uszkodzona.

Nagrodę do 25 zł.

dłaczmy temu przy zamilczeniu jego nazwiska, który także uchylenie się nam na czas poda do wiadomości, abyśmy oprócz skargi prywatnej mogli podobne przestępstwa oddać prokuratorji.

Spółka Rakarska na powiat Chojnice
 telefon 296. Prochowa 8.

Składaj systematycznie,
 a będziesz miał z czego czerpać w potrzebie

Przyjmujemy pieniądze na oprocentowaną i płatną od wkładów 6—10 proc. rocznie nie potrącając podatku od kapitałów.

Wypożyczamy bezpłatnie domowe pułki oszczędności.

Otwieramy rachunki bieżące i konta czekowe.

Załatwiamy wszelkie przekazy czekowe i pieniężne.

Miejska Kasa Oszczędności

Chojnice Ratusz pokoje 5 i 6.

Za wkłady i ich oprocentowanie ręczy miasto Chojnice całym majątkiem i dochodami

Farba

do obuwia skózanego i wyrobów skórzanych

Wilbra

w najmodniejszych kolorach poleca

Bracia Hubert J. Hubert Chojnice Pom.
 Drogerja Handel Farb.

Wielki wybór żurnali:

Przegląd Mód, Rekord, żurnale francuskie oraz żurnale na kapelusze i bieliznę poleca

„Dziennik Pomorski“.

Polecam samochody marki:
Cadillac, LaSalle, Oakland, Chevrolet

1927 sprzedano więcej niż milion. Wiekłe, silne, wygodne z zaletami samochodów luksusowych, ulubione, ponieważ eleganckie. Również jako samochody ciężarowe i dostawowe, prędkie, pewne i gospod.

Buick, Oldsmobile, Pontiac

Samochody osobowe i ciężarowe —: po korzystnych warunkach zakupu —:

Ryszard Gehrke,
 Centrala samochodów — Chojnice
 Telefon 108.

Walter Heyn

mistrz malarski
 CHOJNICE, pl. Jagielloński 6

wykonuje wszelkie prace malarskie — jak i malowanie powozów. Wielki wybór:

tapet bord i listew
 od 85 groszy od zwyczajnego do wykwintnego gatunku.

August Müller, jubiler Chojnice

poleca bogaty wybór artykułów srebrnych i złotych, obrączek ślubnych, sztuców czysto srebrnych, posrebrzanych i alpakowych. Kryształ białe i kolorowe, zegarki, pierwszorzędnym mechanizm

Rzetelna gwarancja.

Artykuły optyczne - wyroby niklowe i mosiężne.

Artykuły podarunkowe

Rzetelna obsługa! Niskie ceny!

Polecam

„angielskie matjes“ łosoś, pasztet sardelowy, anchowy, sardynki, sardelki, bydlingi, śledź opiek., śledź zawij., śledź w occie, minogi, sery w 10 gatunkach „pomarańcze i t. d.

Konst. Seyda

Chojnice Skład delikatesów Rynek 16

Trumny jak i wybiła do trumien wykonanie reł pwszorządne, mam stale na składzie po mułarkowanych cenach

magazyn mebli i trumien

Fr. Kiedrowski

ul. Człuchowska 6. ul. Człuchowska 6.

Szan. Paniom z Chojnic i okolicy do łask. wiadomości, że powiększyłam mój już w dawniejszych czasach znany

Salon mód F-y Siostry Weiland.

Staram się ostatnimi nowościami i fachową obsługą zadowolić.

Z poważaniem

Jadwiga Szalla
 krawczyni
 Ramy nr. 8.

Przetarg przymusowy

W dniu 5. marca br. o godz. 11-tej sprzedam przy ulicy Dworcowej 21. I piętro najwięcej dającym za gotówkę:

- 1 jadalnię kompletną
- 3 stoły
- 4 dywany
- 2 umywalki
- 4 nocne stoliczki
- 1 bibliotekę
- 2 szafy
- 5 krzesła
- 5 kompl. firan
- 1 serwis porcelanowy dla 12 osób

- 2 biurka
- 1 leżankę
- 1 kanapę
- 2 fotele, i inne rzeczy.

Rogowski
 Kom. sąd. Chojnice 417

Skład

zaraz do wynajęcia, 436
 Blizsze wiadomości
 ul. Dworcowa 15. III. I.

Świeżo wędzone:

piklunki, śledzie, flądry, węgorze i łosoś poleca 419

Fr. A. Ciepliński

Chojnice, Człuchowska 7
 Nadeszły

węgale

do prasowania.
Magdalena Helduk
 Człuchowoka 16 445

Prima

angielskie matjasy

poleca 425
Cz. Kaźmierski
 Rynek 14.

Udzielam

lekcji

z matematyki i ewtl. z historii (zakres 1—8 klasy gimnazjalnej) przy bardzo dogod. warunkach Zgł. do eksp. „Dziennika Pomorskiego“ pod nr. 437

Angielskie matjasy

poleca **Alfons Pierzyński**
 Gdańska 5.

Poszukuję

pokoju umebl.

z całym utrzymaniem w śródmieściu lub. rzy ul Strzeleckiej. Zgłoszenia proszę składać w eksp. „Dziennika Pomorskiego“ d/a „S.“

Potrzebna natychmiast porządna

posługaczka

na cały dzień. 443

Ciechanowska

Augustyńska 1

Poszukuje się zaraz

służącej.

Dworcowa 24.

Porządnej

dziewczyny

możliwie z miasta poszukuje się zaraz do 4-letniego dziecka. 431
 Krallowa, Rzeźnia Miejska.

Ogłaszacie w **Dzien. Pomorskim.**